

R O M Â N I A

CURTEA DE APEL TÂRGU MUREȘ

SECȚIA A II-A CIVILĂ, DE CONTENȚIOS ADMINISTRATIV ȘI FISCAL

Cod ECLI ECLI:RO:CATGM:2020:006.000071

Dosar nr. 109/43/2020

Nr. de înregistrare ca operator de date cu caracter personal - 3132

SENTINȚA nr. 71

Ședința publică din 28 octombrie 2020

Completul constituit din:

PREȘEDINTE Nicolae Horatius Dumbravă

Grefier Viorica Mihalache

Pe rol pronunțarea asupra cererii de chemare în judecată formulată de **reclamanta Fundația Szekler Monitor**, cu sediul în Gheorgheni, Piața Libertății nr. 22, jud. Harghita, în contradictoriu cu **pârâții Consiliul Național pentru Combaterea Discriminării**, cu sediul în București, Piața Valter Mărăcineanu nr. 1-3, sector 1, **Târnoveanu Mihai Sorin**, domiciliat în Brașov, str. Liviu Cornel Babeș nr. 15, bl. 20, sc. C, ap. 1 jud. Brașov, pentru anularea Hotărârii nr. 354/2020 a Consiliului Național pentru Combaterea Discriminării.

În lipsa părților.

S-a făcut referatul cauzei, după care se constată că susținerile părților și dezbaterile au fost consemnate în încheierea de ședință din 22 octombrie 2020, când s-a amânat pronunțarea pentru data de astăzi 28 octombrie 2020, încheiere ce face parte integrantă din prezenta hotărâre.

CURTEA DE APEL,

Deliberând asupra cererii de chemare în judecată, a întâmpinării și apărărilor formulate de părți în cauză, Curtea reține următoarele:

Actiune introductivă de instanță:

Prin **cererea** formulată de reclamanta Fundația Szekler Monitor, în contradictoriu cu pârâții Consiliul Național pentru Combaterea Discriminării (CNCD) și cu Târnoveanu Mihai Sorin, aceasta a solicitat instanței anularea hotărârii nr. 354/2020 a CNCD, să admită cererile formulate în petiția adresată CNCD și să oblige CNCD la suportarea cheltuielilor de judecată.

În drept a invocat dispozițiile art. 20 O.G. nr. 137/2000 și dispozițiile art. 10 alin. 3 din Legea nr. 554/2004.

În motivarea acțiunii reclamantei se arată că la data de 9 iulie 2019 a adresat o petiție pârâtului CNCD prin care a solicitat sancționarea pârâtului Târnoveanu Mihai Sorin, obligarea acestuia de a îndepărta toate textele publicate de pârâtul de ordin 2 pe rețeaua de socializare Facebook și comentariile care cad sub incidența O.G. nr. 137/2000, să oblige pe același pârât de ordin 2 la publicarea în mass media a hotărârii ce o va adopta pe calea administrativ

jurisdicțională, precum și să monitorizeze pagina de facebook a pârâtului de ordin 2 și, dacă mai constată încălcări ale O.G. nr. 137/2000, să demareze acțiuni din oficiu la adresă acestuia.

Deși, convocată fiind la data de 27 iulie 2019 la sediul CNCD, ocazie cu care s-au prezentat atât reclamanta, prin reprezentant, cât și pârâtul, și la care s-au discutat, arată reclamanta, doar chestiuni privind obiectul petiției formulate, prin hotărârea nr. 354/2019 emisă de pârâta CNCD a fost admisă excepția lipsei calității procesuale active a petentei, reclamantă în prezenta cauză, fără ca fondul să fie cercetat.

În continuare, reclamanta aduce o serie de critici hotărârii 354/2019, în sensul că a mai formulat petiții pârâtei de ordin 1, dar în nici o situație nu s-a dispus respingerea petiției pentru că petiționara nu are calitate procesuală activă (a depus mai multe hotărâri CNCD în sprijinul acestei afirmații, respectiv hotărârile nr. 444/2019 și 528/2019 ale CNCD). Reclamanta a invocat dispozițiile art. 56 din procedura internă a CNCD, publicată în Monitorul oficial al României nr. 348/2008 și anume că această excepție ar fi trebuit discutată în contradictoriu și cu asigurarea dreptului la apărare, astfel că, concluzionează reclamanta, pârâtul CNCD nu numai că a încălcat propria procedură, dar însăși dreptul fundamental de acces la justiție, drept prevăzut de art. 6 din Convenția Europeană a Drepturilor Omului.

Or, arată reclamanta, potrivit actului constitutiv al fundației, pe care l-a depus ca înscris în probațiune la dosar, art. 8 și 9 din actul constitutiv indică faptul că unul din obiectivele fundației îl reprezintă apărarea drepturilor minorității maghiară (secuiești), inclusiv în instanțe.

În final, reclamantă solicită ca instanța să soluționeze în fond petiția adresată CNCD, înregistrată cu nr. 3968/2019, dosar nr. 525/2019 și să admită cererile astfel cum au fost adresate CNCD.

Curtea, în raport cu soluția dată de CNCD, care nu s-a pronunțat pe fondul cererilor de pretinsă discriminare invocate de petiționara – reclamantă, dar și cu solicitarea reclamantei de a-i fi soluționată pe fond cererea de constatare a faptelor de discriminare pretins comise de pârâtul de ordin 2, Tîrnoveanu Mihai Sorin, constată că cererea adresată instanței este, în fapt, o veritabilă acțiune introductivă de instanță, în sensul în care și-au exprimat opinia președinții secțiilor de contencios administrativ și fiscal ai curților de apel, inserată în *minuta întâlnirii din 22 iunie 2018*.

Prin rezoluția dată de președintele completului de judecată din 29 mai 2020 (f. 33 dosar) s-a solicitat reclamantei să precizeze, în completarea motivelor de drept și de fapt din cererea inițială de chemare în judecată, drepturile pe care reclamanta le consideră încălcate, cu raportare la dispozițiile art. 1 – 15 din Ordonanța nr. 31 august 2000, și cu referire la faptele concrete considerate ca fiind încălcarea concretă a unuia sau unora din drepturile mai sus indicate.

Prin înscrisul de la fila 37 dosar, reclamanta arată că își menține în integralitate sesizarea formulată la CNCD, pe care o și depune la dosar, care conține, arată reclamanta, în mod detaliat și motivat drepturile considerate de către aceasta a fi fost încălcate de pârâtul Tîrnoveanu Mihai Sorin.

Pe cale de consecință, Curtea constată că obiectul cererii de chemare în judecată, potrivit precizărilor făcute de reclamantă, și care nu au fost contestate în nici un fel de pârât pe parcursul procedurii în fața Curții, se completează cu cererea introductivă de instanță, făcând corp comun.

Astfel, reclamanta, în motivarea acțiunii, arată (f. 122 – 133 dosar) că pârâtul de ordin 2 este medic stomatolog în municipiul Brașov și că a monitorizat mai multe luni paginile de facebook ale acestuia, respectiv două pagini, una pe nume propriu și cealaltă pe numele asociației Calea Neamului, pe motiv că postările sunt legate de comunitatea maghiară și limba maghiară, sens în care chiar deviza paginii se numește “Cu Dumnezeu înainte pentru biruința Neamului Românesc”, adică, interprează reclamantă, biruința românilor asupra ungarilor.

Reclamanta exemplifică aserțiunile cu mesajele postate de pârâtul de ordin 2 și comentariile făcute la aceste postări pe rețeaua de socializare facebook și pe care le consideră discriminante la adresa etniei maghiară:

- Prin textul publicat sub denumirea “*nu uit, nu iert*” la data de 16 martie 2019, reclamanta susține că pârâtul de ordin 2 incită la ură împotriva maghiarilor, în sensul în care acesta din urmă susține că românii din comuna Vîrghiș au fost uciși, alungați, maghiarizați, fără să aibă vreo bază istorică;
- La data de 18 martie a publicat un text din publicistică poetului Eminescu, despre care, afirmă reclamanta, se știe că a fost în general una exagerat naționalistă, în multe cazuri antisemită. În acest citat, arată reclamantă, se fac afirmații denigratoare despre maghiari cu unicul scop de a denigra, jigni. Reclamanta s-a adresat moderatorilor Facebook, care au șters postarea pentru afișarea de discurs de ură;
- La data de 1 aprilie 2019 pârâtul de ordin 2 a făcut presupuse afirmații mincinoase despre proiectul de cod administrativ, aflat în Parlament, cum că prin acest cod limba maghiară ar fi devenit limbă oficială în România, că adoptarea lui ar fi echivalentă cu cedarea Transilvaniei către Ungaria și că va avea loc o epurare etnică în administrația centrală. Comentările la această postare reclamanta le-a considerat discriminatoare la adresa etniei maghiare;
- La data de 19 aprilie din nou a publicat o postare despre proiectul codului administrativ, repetând, după părerea reclamantei, aceleași neadevăruri și incitând împotriva maghiarilor și a politicienilor români trădători de țară și care fac concesii. Și de această dată, reclamanta susține că comentariile cititorilor postării au formulat acuze la cei indicați de pârât în postare;
- La data de 20 mai, pârâtul de ordin 2 a publicat o postare lungă din care reclamantă a reținut că acesta condamnă maghiarii pentru că vor să înconjoare cele două județe cu majoritate etnică maghiară, Harghita și Covasna, cu sârmă ghimpată, în care-i acuză că vor maghiarizarea forțată a oamenilor, maghiarizarea numelor de români din cimitire. De asemenea, reclamantă arată că pârâtul a folosit un ton patetic, făcând apel și la sentimentele religioase ale cititorilor, prin această incitând la ură împotriva maghiarilor;
- La data de 22 mai 2019 pârâtul de ordin 2 a postat, relevă reclamanta, o imagine cu o clopotniță în stare deplorabilă și un monument funerar în raport cu care pârâtul susține că românii sunt persecutați de maghiari chiar și după moarte, numele românilor fiind maghiarizate. Comentariile la această postare sunt pline de ură la adresa maghiarilor afirmând că aceștia urăsc românii, dar și comentarii în care ar fi exprimată ura confesională;
- La data de 24 iunie pârâtul și-a exprimat părerea despre un eveniment la care, afirmă reclamanta, nu a participat, fiind vorba de un eveniment cultural. Textul ar fi unul cu tentă naționalistă, în sensul că evenimentul cultural fiind unul organizat de români, condițiile oferite de autoritățile locale fiind improprii, ungurii i-ar fi discriminat pe români și că planul ar fi fost pus la punct dinainte;
- La aceeași dată, pârâtul de ordin 2 a postat un text referitor la presupuse maghiarizări ce ar avea loc în județul Bacău cu scopul de a incita la ură și la

discriminare împotriva maghiarilor. În acest sens, afirmația pârâtului cum că se înființează “școli ilegale” în limba maghiară opțional, ca și cum ar fi ilegal să se predea în această limbă la școală, chiar dacă școli s-au înființat cu mulți ani în urmă;

- La data de 27 iunie 2019 pârâtul de ordin 2 a postat un text despre Valea Uzului în care autorul postării vorbește despre o delegație comună a ministerelor apărării din Ungaria și România ca și cum ar fi fost vorba doar de reprezentanții ministerului apărării din Ungaria, ceea ce, în opinia reclamantei, a atras comentarii din partea cititorilor (gen: ce caută reprezentanți străini pe teritoriul României, acești domni vin ca la casă pustie?, când vin? Când vin să venim 30.000, etc.), iar pârâtul nu a intervenit să explice că cititorii ce au comentat ar fi înțeles greșit situația. Totodată, reclamanta susține că pârâtul a arătat că cele 50 de cruci de beton au fost amplasate cu încălcarea tuturor regulilor și că de fapt pârâtul ar falsifica istoria inducând în eroare cititorii cu privire la numărul de români căzuți pe câmpul de luptă și îngropați acolo. La final reclamanta apreciază că pârâtul a făcut voalat o amenințare la adresa celor care au ceva cu cele 50 de cruci de beton, la această afirmație a pârâtului comentariile cititorilor fiind degradante, amenințătoare, de ură la adresa maghiarilor;
- La data de 28 iunie pârâtul de ordin 2 a publicat o postare despre o sentință dată de Tribunalul Prahova, care se referă la hotarul administrativ dintre județele Neamț și Harghita, text în opinia reclamantei neadevărat, reclamanta relevând, față de textul postat, că procesul nu a fost inițiat de președintele consiliului județean Harghita, că obiectul procesului se referă nu trecerea unei zone a județului Neamț în cel al Harghitei, fiind vorba de anularea unui proces verbal ce stabilește traseul hotarului dintre cele două județe. Afirmația că acest proces ar fi o nouă Vale a Uzului induce în eroare cititorii dând o tentă etnică acestui caz, comentariile cititorilor fiind denigratoare (ungurii ăștia sunt nebuni de legat, nu îi oprește nimeni pe acești cretini?, etc.);
- La data de 29 iunie pârâtul publică o postare în care, în opinia reclamantei, își expune ideile absurde, negative și degradante la adresa maghiarilor, legate de postarea anterioară, afirmând că scopul final este refacerea Ungariei Mari. Comentariile sunt denigratoare și degradante, gen “niște automuie vor ...”, “o să le dăm un par în cap”, etc.;
- La data de 30 iunie pârâtul revine cu un text pe tema hotărârii Tribunalului Prahova în care acuză de arbitrar sentința și laudă protestul unor locuitori din județul Neamț. Comentariile cititorilor sunt apreciate de reclamantă ca fiind “halucinante” și în care se dau frâu la sentimente antimaghiare, gen “oameni urâți veniți din stepe, nu vor reuși niciodată, sunt urâți și sterpi și pe dinăuntru”;
- În data de 5 iulie, sub lozinca “stop Ungaria în România”, pârâtul de ordin 2 lansează o invitație la protest împotriva codului administrativ și în care aduce acuzații fără teme cu scopul de a incita cititorii la ură și discriminare împotriva comunității maghiară din România și a organizațiilor reprezentative ale acestora. Comentariile cititorilor, induși în eroare de către pârât, după cum consideră reclamantă, sunt xenofobe, gen “afară, afară cu UDMR din țară”, “UDMR, această

organizație criminală”, “afară din România și să plece în hun-garia”, “va fi război”).

În final, reclamanta susține că prin aceste texte și comentarii sunt atribuite un comportament infracțional, antiromânesc maghiarilor și organizațiilor reprezentative ale acestora.

Pentru aceste motive, reclamanta consideră că sunt îndeplinite condițiile prevăzute de art. 2 alin. 1 din O.G. nr. 137/2000, în sensul că există o discriminare pe motiv de etnie. Reclamanta arată că potrivit practicii CEDO, diferența de tratament devine discriminatorie atunci când se introduc distincții între situații analoagă și comparabile, fără ca acestea să se bazeze pe o justificare rezonabilă și obiectivă. Or, pârâtul de ordin 2, apreciază reclamantă, prin textele publicate crează imaginea de infractori, trădători maghiarilor, iar românilor le conferă un statut de victime, de nedreptățiți.

Prin afirmațiile făcute de pârât și de comentariile la textele sale este atins dreptul la demnitate, în opinia reclamantei. Generalizările la adresa unor grupuri etnice produc efecte extrem de nocive în societate pentru faptul că singura vină a unor persoane este că s-au născut într-o comunitate etnică, iar astfel de comportamente în timp ar duce la idei rasiste, neonaziste, xenofobe.

În sprijinul acestor argumente, reclamanta invocă cauza CEDO *Tartalomszolgaltatok Egyesülete și Index.hu ZRT v. Ungaria* din care reclamanta extrage idea că nu se poate invoca libertatea de exprimare garantată de art. 10 din Convenție în cazurile în care o afirmație, un comentariu are unicul scop de a jigni, de a insulta.

În ce privește paginile de facebook pe care pârâtul de ordin 2 le deține, reclamanta arată că potrivit Legii nr. 365/2002, în materie de răspundere, furnizorul serviciilor rețelelor sociale nu răspunde decât atunci când e vorba de chestiuni tehnice, ceea ce înseamnă că furnizorul nu cunoaște și nu controlează informațiile stocate pe site. Însă, susține reclamanta, responsabil este pârâtul, care îndeamnă cititorii să aibă comentarii. Sens în care reclamanta invocă cauza CEDO *Delfi v. Estonia*, precum și cauzele C-291/13, C-236/08 și C-238/08 în care se recunoaște baza în dreptul intern al statelor member pentru a justifica ingerința persoanei, ce deține și postează mesaje pe rețelele de socializare, la liberă exprimare.

Din aceste cauze reclamanta susține că, transpuse la cauza de față, pârâtul nu numai că a acordat permisiune altora să comenteze, dar le-a îndemnat să facă acest lucru, fără să intervină când au apărut comentarii denigratoare, ofensatoare și discriminative și că atunci când pârâtul a acceptat comentarii anonime, de fapt a invitat persoanele să aibă exprimările menționate.

Se solicită constatarea că pârâtul Tîrnoveanu Mihai Sorin se face vinovat de discriminare, hărțuire, tratament degradant, propagandă naționalist șovină, instigare la ură rasială sau națională toate aceste fapte fiind comise pe bază de apartenență la o comunitate etnică, motiv pentru care solicită sancționarea pentru aceste fapte, obligarea pârâtului să îndepărteze de pe paginile facebook pe care le deține textele și comentariile menționate anterior, să fie obligat pârâtul să publice în mass media hotărârea ce se va da și să se dispună monitorizarea paginii de facebook dacă se va constata în viitor încălcări ale OG nr. 137/2000.

În probațiune, reclamanta a depus la dosar copia hotărârii nr. 354/2020 a CNCD, prin care s-a constatat lipsă calității active procesuale a reclamantei, precum și alte două hotărâri ale CNCD, nr. 444/2019 și 528/2019, ambele având ca obiect fapte de discriminare reclamate de reclamanta din prezenta cauză. De asemenea, a depus statutul fundației Szekler Monitor.

Întâmpinare:

La data de 13 iulie 2020, data de trimitere a actului procesual conform ștampilei poștei, pârâtul Tîrnoveanu Mihai Sorin a formulat întâmpinare în termenul și condițiile prevăzute de art. 205 Cod procedură civilă.

În primul rând, pârâtul a invocat mai multe excepții – excepția lipsei calității procesuale active a reclamantei, excepția lipsei precizării acțiunii și excepția lipsei calității de reprezentant a reclamantei – la care fie a renunțat pârâtul, fie au fost soluționate în încheierile premergătoare soluționării cauzei.

Pe fondul cauzei, pârâtul arată că practică de 17 ani meseria de medic stomatolog în municipiul Brașov și, în timpul liber, de aproximativ 5 ani organizează acțiuni social caritabile și comemorative în zona județelor Harghita, Covasna și Mureș prin organizația non guvernamentală înființată în 2016 „Calea Neamului”.

În esență, pârâtul susține că prin postările generale de pe paginile de socializare Facebook nu a exprimat ideologii extremiste, șovine, xenofobe sau naziste, cum eronat ar susține reclamanta.

În continuare, pârâtul prezintă apărări punctuale cu privire la fiecare dintre postările indicate ca fiind discriminatorii de către reclamantă:

- Cu privire la prima postare (anexa 1 depusă la dosarul CNCD de reclamantă), pârâtul se prevalează de dispozițiile art. 1 alin. 1 și 3 din Constituție susținând că, în virtutea dreptului la liberă exprimare, a făcut afirmația că județul Harghita nu este un județ multietnic și că politic acesta face parte din teritoriul României;
- Postarea aferentă anexei 2 nu este o incitare la ură, ci o scurtă evocare a comunei Vârghiș, județ Covasna, care în perioada 1940 – 1944 a suferit un amplu proces de deznaționalizare și maghiarizare forțată de către regimul fascist Horthy. Pârâtul arată că fenomenul de maghiarizare este unul intens dezbătut în istoriografie, iar despre represiunea regimului fascist Horthy s-a scris că s-a soldat cu nenumărate victime umane, foarte mulți români fiind nevoiți să-și părăsească locurile natale, realități care s-au petrecut și în comuna Vârghiș, după cum susține pârâtul. Cu privire la numele românești de pe crucile din cimitirul din Vârghiș, pârâtul arată că există un raport studiu sociologic, efectuat sub egida Centrului pentru Studii Etnice al Academiei Române, astfel că fenomenul maghiarizării nu a fost inventat de pârât, după cum afirmă acesta;
- Cu privire la citatul din Eminescu, pârâtul susține că reclamanta aduce jigniri grave memoriei acestuia prin acuzele că a fost antisemit, aducând în sprijinul acestei idei argumentul istoricului Ion Aurel Pop care atrăgea atenția că nu putem face judecăți de valoare omițând contextul general al epocii în care textele au fost scrise, sens în care se face paralelă cu alți poeți și literați ruși, ucraineni, unguri;
- Cu privire la postările legate de proiectul codului administrativ, pârâtul susține că și-a exprimat punctul de vedere conform principiului libertății de opinie și exprimare, opinie confirmată și de contestațiile depuse la Curtea Constituțională referitoare la proiect, formulate de Președintele României și un grup de parlamentari. Or, pretinde pârâtul, exprimarea opiniei personale cu privire la emiterea unei legi în limitele constituționale nu poate constitui un act de discriminare. Cu referire la includerea în proiectul de lege a proporției de 20% unei minorități naționale privind dreptul acesteia de a folosi limba minorității naționale în raporturile administrative, critica nu vizează comunitatea maghiară, ci este făcută la adresa unor reprezentanți politici;
- Cu referire la anexa 6, pârâtul arată că nu a făcut referire la comunitatea de etnie maghiară, ci la extremiștii maghiari, la membrii organizațiilor ce promovează idei

de natură totalitară și antidemocratică și care, susține pârâtul, incită la ură împotriva românilor;

- Cu privire la anexa 7, pârâtul invocă aceleași argumente referitoare la politica de maghiarizare în regimul Horthy;
- Cu privire la evenimentul desfășurat în localitatea Gheorgheni, afirmațiile sale (anexa 8) nu se referă la populația maghiară din localitate, ci la oficialii locali;
- Textul aferent anexei 9 este o reluare a unui articol din ziarul Curentul din 2001, articol ce se referea la o rețea privată de educație finanțată din bani ai unor fundații private, care acționau fără a avea un aviz de la Ministerul Educației Naționale;
- Stilul retoric din postarea aferentă Anexei 10, susține pârâtul, se referă la faptul că cele 600 de cruci ale soldaților maghiari nu au avut avizul Oficiului Național pentru Cultul Eroilor, iar cele 52 de cruci ale soldaților români se află pe raza orașului Dărmănești, județul Bacău;
- Cu privire la disputa teritorial-administrativă privind localitatea Cheile Bicazului, critica este îndreptată către președinții consiliilor județene Harghita și Covasna și nu împotriva comunității maghiare;
- Postarea aferentă anexei 12 vizează, arată pârâtul, planul liderilor structurilor maghiare și nu ale populației maghiare, după care pârâtul reia susținerea potrivit căreia dorința unor lideri maghiari de extindere a județului Harghita în detrimentul județului Neamț se încadrează în strategia reîntregirii ținutului secuiesc, după cum susține pârâtul. Aceleași argumente le aduce pârâtul și cu privire la manifestația din Piatra Neamț, anexa 13;
- Cu privire la anexa 14, pârâtul arată că postarea este o critică adusă politicii revizioniste a guvernului statului maghiar, ai cărui reprezentanți au afișat de nenumărate ori harta Ungariei Mari și au vorbit, cu diferite ocazii, despre recuperarea teritoriilor care au fost la un moment dat în componența Regatului Maghiar, dar și către organizația politică UDMR care, în viziunea pârâtului, își coordonează politicile cu reprezentanții guvernului de la Budapesta.

În final, pârâtul consideră că din textele publicate pe rețelele de socializare nu a făcut vreo deosebire, excludere, restricție sau preferință pe bază de etnie sau religie cu scopul restrângerii, înlăturării recunoașterii, folosinței sau exercitării, în condiții de egalitate, a drepturilor omului și a libertăților fundamentale, ci a făcut apel la egalitate și la respectarea Constituției.

De asemenea, susține că reclamanta nu a făcut proba concretă a faptului că ar fi săvârșit faptele ce i se impută, iar practica CEDO, care acordă cea mai mare importanță libertății de exprimare în contextul dezbaterii politice, consideră că nu s-ar putea aduce restricții unui discurs politic fără motive imperioase. Dimpotrivă, restrângerea libertății de exprimare în domeniul discursului politic ar aduce atingere acestui drept. Pârâtul afirmă că limitele criticii admisibile sunt mai largi cu privire la un om politic, care acționează în calitate sa de persoană publică decât cu privire la un simplu cetățean. Aduce în sprijinul acestei afirmații mai multe cauze CEDO, *Ozgur Gundem v. Turcia*, *Incal v. Turcia*, *Ceylan v. Turcia*, *Raichinov v. Bulgaria*. La fel și în cazul funcționarilor publici.

În cazul particularilor și asociațiilor private, pârâtul dă exemplul cauzei *Paturel v. Franța*, și anume că asociațiile private se expun unui control minuțios atunci când coboară în arena dezbaterii publice și, în consecință, acestea trebuie să dea dovadă de o mai mare

toleranță față de criticile formulate de opozanții lor cu privire la obiectivele lor și la mijloacele folosite pentru atingerea acestora.

Analizând acțiunea introductivă de instanță formulată de reclamantă, apărările formulate prin întâmpinare de către pârât, precum și argumentele și apărările formulate de părți pe parcursul derulării procedurii în fața Curții, prin prisma mijloacelor de probă administrate în cauză, Curtea reține următoarele:

Ca o primă chestiune preliminară, la solicitarea Curții făcută în temeiul art. 13 alin. 1 din Legea nr. 554/2004, pârâtul de ordin 1, CNCD, a depus la dosar întreaga documentație care a stat la baza emiterii hotărârii nr. 354/29 aprilie 2020, respectiv sesizarea reclamantei Szekler Monitor, anexele depuse de aceasta la sesizare, constând în capturi ale paginilor de Facebook ale pârâtului Tîrnoveanu Mihai Sorin și ale asociației „Calea Neamului” (postările publicate de pârâtul de ordin 2 și comentarii ale cititorilor acestor postări).

Ca o a doua chestiune preliminară, în cauză pârâtul a invocat mai multe excepții procesuale, acestea fiind puse în discuție și soluționate prin încheierile premergătoare soluționării cauzei, respectiv la termenele din 24 septembrie 2020 și din 22 octombrie 2020.

Ca o ultimă chestiune preliminară, reclamanta a depus, în temeiul art. 12 din Legea nr. 554/2004, copia hotărârii nr. 354/29 aprilie 2020 dată de pârâtul de ordin 1, CNCD, prin care s-a soluționat cererea sa de constatare a faptelor de discriminare, pretins comise de către pârâtul de ordin 2, Tîrnoveanu Mihai Sorin, și sancționarea acestuia.

Prin această hotărâre s-a invocat din oficiu, de către pârâtul CNCD excepția lipsei calității procesuale active și s-a dispus în consecință. Astfel, în hotărâre se arată că față de obiectul sesizării, care reclamă publicarea unui articol care afectează comunitatea maghiară, având un caracter degradant și hărțuitor față de comunitatea maghiară și catolică din țară și de incitare la ură și discriminare împotriva Ungariei, obiectivul petentei, Fundația Szekler Monitor, este de o altă natură. Ca atare, CNCD a constatat că petenta nu întrunește condițiile cumulative ale existenței unui interes legitim în combaterea discriminării și existența calității de reprezentant al unei persoane, grup de persoane sau comunități împotriva căreia s-a săvârșit o faptă de discriminare, fără însă să precizeze care dintre condiții nu este îndeplinită sau dacă ambele condiții nu sunt îndeplinite.

Ceea ce este relevant în prezenta cauză, prin soluția de respingere a excepției lipsei calității procesuale active, formulată de pârâtul de ordin 2 – în esență în aceleași coordonate ca cele în care a decis pârâtul de ordin 1, CNCD – pe care a pronunțat-o Curtea prin încheierea din 22 octombrie 2020, sunt argumentelor acolo expuse și consecința pe plan procesual în ce privește cercetarea pe fond a cauzei.

Astfel, ca o consecință a dispunerii instanței în sensul justificării calității procesuale active, soluția de respingere pe motiv că petenta nu are calitate procesuală activă, dată de către Consiliul Național pentru Combaterea Discriminării, nu poate fi primită și, ca atare, Curtea nu va ține cont de soluția dată pe cale administrativ-jurisdicțională de pârâtul CNCD. În schimb, va avea în vedere susținerile petentei și reclamantului Tîrnoveanu Mihai Sorin, astfel cum au fost indicate în fața CNCD, înscrisurile depuse de petentă și de reclamat pe parcursul procedurii administrativ – jurisdicționale. De altfel, ambele părți procesuale, reclamanta și pârâtul Tîrnoveanu Mihai Sorin, fac referire la aceste înscrisuri în fața Curții ca probe în susținerea poziției lor procesuale, înscrisuri încuviințate de Curte.

Din acest punct de vedere, așa cum s-a statuat în practica jurisprudențială (consemnată în *minuta întâlnirii președinților secțiilor de contencios administrativ și fiscal ale Înaltei Curți de Casație și Justiție și curților de apel* – București, 22 iunie 2018), Curtea reține că acțiunea adresată instanței de judecată având ca obiect anularea unui act administrativ – jurisdicțional, cum este și cazul de față - hotărârea nr. 354/2020 -, reprezintă expresia unei cereri de chemare în judecată, iar nu a unei căi de atac legale explicite în acest din urmă sens.

Pe cale de consecință, potrivit art. 192 alin. 2 Cod procedură civilă, „*procesul începe prin înregistrarea cererii la instanță, în condițiile legii*”, motiv pentru care Curtea reține cauza în judecare și soluționare pe fond, cererea înregistrată de reclamant fiind, în fapt, o acțiune introductivă de instanță. Aceasta cu atât mai mult cu cât CNCD nu s-a pronunțat asupra fondului pretinșelor fapte de discriminare.

În acest sens, potrivit dispozițiile art. 30 Cod procedură civilă, *oricine are o pretenție împotriva unei alte persoane, ori urmărește soluționarea în justiție a unei situații juridice, are dreptul să facă o cerere instanței competente*, iar potrivit art. 32 Cod procedură civilă, *orice cerere poate fi formulată și susținută numai dacă autorul acesteia are capacitate procesuală, are calitate procesuală, formulează o pretenție și justifică un interes*.

Curtea reține că, potrivit actelor statutare depuse la dosar (f. 26 – 27), și solicitate de către Curte (f. 38 – 45 dosar), reclamanta Fundația Szekler Monitor este înregistrată în registrul național al persoanelor juridice fără scop patrimonial, gestionat de Ministerul Justiției, sub nr. 153/B/16 august 2008 (. 39 dosar). Potrivit obiectivului Fundației, așa cum este el înscris în actele statutare și în urma modificării statutului reclamantei prin încheierea civilă nr. 362/22 februarie 2018, scopul acesteia constă în „*promovarea valorilor spirituale regionale: cunoașterea, păstrarea și dezvoltarea tradițiilor regionale, sprijinirea și susținerea utilizării limbii materne ca element esențial al culturii, în toate domeniile vieții*”.

Curtea a verificat acțiunea introductivă de instanță formulată din punctul de vedere al respectării condițiilor cerute de legiuitor în art. 30 și următoarele Cod procedură civilă și, raportat la obiectul cererii de chemare în judecată, respectiv pretinse comportamente de discriminare avute în mesajele postate pe rețeaua de socializare Facebook de către pârâțul Tîrnoveanu Mihai Sorin la adresa etniei maghiare din România, constată că reclamanta justifică atât calitatea procesuală activă, cât și justificarea interesului în ce privește formularea acțiunii prin prisma obiectivului principal al acesteia, indicat anterior.

În același context, Curtea reține că și din perspectiva Legii nr. 554/2004 reclamanta justifică o capacitate și o calitate procesuală activă.

În acest sens, reclamanta este un organism social interesat, așa cum prevăd dispozițiile art. 2 lit. s) din Legea nr. 554/2004, „*organisme sociale interesate – structuri neguvernamentale, syndicate, asociații, fundații și altele asemenea, care au ca obiect de activitate protecția drepturilor diferitelor categorii de cetățeni sau, după caz, buna funcționare a serviciilor publice administrative*”.

Din acest punct de vedere, reclamanta, în raport cu obiectivul înscris în statut, respectiv la art. 8 „*promovarea valorilor spirituale regionale; cunoașterea, păstrarea și dezvoltarea tradițiilor regionale*” și „*sprijinirea și susținerea utilizării limbii materne ca element esențial al culturii, în toate domeniile vieții*”, este o persoană vătămată în sensul art. 1 și 2 lit. a din Legea nr. 554/2004, adică o persoană titulară a unui drept ori a unui interes legitim.

Astfel, reclamanta, în sensul statuat de Decizia nr. 8/2020 dată în recurs în interesul legii, justifică atât un interes legitim privat, prin aceea că-i este recunoscută posibilitatea de a pretinde o anumită conduită, în considerarea protejării membrilor săi, în promovarea valorilor spirituale regionale de la terți care încalcă aceste valori, precum și un interes legitim public, în subsidiar, respectiv acela de respectare a drepturilor cetățenilor români de etnie maghiară. În consecință, Curtea constată că sunt îndeplinite condițiile prevăzute de art. 2 alin. 1 lit. p) și r) din Legea nr. 554/2004.

Revenind la fondul cauzei, Curtea reține că revine instanței, ca autoritate jurisdicțională națională în materie de apărare a drepturilor fundamentale ale omului, inclusiv împotriva acțiunilor și faptelor de discriminare, să analizeze dacă a existat un echilibru just între interesul legitim privat privind protecția drepturilor culturale și a tradițiilor regionale ale comunității etnice a maghiarilor din România afirmate ca atare de reclamantă, pe de-o parte,

și, pe de altă parte, a dreptului la liberă exprimare de care se bucură pârâtul Tîrnoveanu Mihai Sorin în raport cu afirmațiile publice postate de acesta pe paginile de Facebook pe care le administrează, precum și a comentariilor cititorilor acestor postări, de care este direct și pe deplin responsabil pârâtul în măsura în care nu s-a delimitat sau nu le-a cenzurat aceste pe cele vădit jignitoare și ofensatoare.

Dreptul la nondiscriminare, afirmat de reclamantă

În chiar ipoteza afirmării interesului legitim privat de către reclamantă, așa cum este înscris în obiectivul Fundației Szekler Monitor, relevat anterior, evident că aceasta justifică în subsidiar și interesul legitim public reprezentat de protejarea de către stat, prin autoritățile publice naționale, a minorităților naționale, a tradițiilor lor culturale, religioase și de limbă și de sancționare, atunci când este cazul, a manifestărilor rasiale, de ură etnică împotriva acestora.

Din acest punct de vedere, Curtea reține că unul dintre drepturile fundamentale înscrise în Carta drepturilor fundamentale ale Uniunii Europene este *nediscriminarea*: art. 21 din Cartă interzice discriminarea de orice fel bazată, printre altele, de originea etnică, de limbă, religie, apartenența la o minoritate națională.

Constituția României prevede, la rândul ei, la art. 30 alin. 7 că sunt interzise **de lege** îndemnul la ură națională, rasială, incitarea la discriminare.

Legea care interzice expres aceste manifestări contrare dreptului fundamental la nediscriminare este Ordonanța de Guvern nr. 137/2000 privind combaterea și sancționarea tuturor formelor de discriminare, care nu numai că definește conceptul de discriminare, dar și prevede un mecanism de analiză a faptelor și acțiunilor de discriminare și de sancționare, dacă este cazul, a discriminării.

În acest sens, art. 2 alin. 1 din O.G. nr. 137/2000 prevede textual că „(...) *prin discriminare se înțelege orice deosebire, excludere, restricție sau preferință, pe bază de rasă, naționalitate, etnie, limbă, religie, categorie socială, convingeri (...), precum și orice alt criteriu care are ca scop sau efect restrângerea, înlăturarea recunoașterii, folosinței sau exercitării, în condiții de egalitate, a drepturilor omului și a libertăților fundamentale sau a drepturilor recunoscute de lege, în domeniul politic, economic, social și cultural sau în orice alte domenii ale vieții publice*”.

Curtea reține, așa cum statuează *Explicațiile cu privire la Carta drepturilor fundamentale ale UE 2007/C 303/02* (publicat în Jurnalul Oficial al UE C 303/17), că demnitatea persoanei nu constituie numai un drept fundamental în sine, ci reprezintă însuși temeiul drepturilor fundamentale, inclusiv cel referitor la nediscriminare. Demnitatea persoanei trebuie înțeleasă în sensul larg al conceptului, cuprinzând inclusiv satisfacerea aspirațiilor minorităților și asigurarea drepturilor lor la recunoașterea demnității și egalității tuturor persoanelor. În acest sens, potrivit Comentariului la art. 1 (dreptul la demnitate al ființei umane) din Declarația Universală a Drepturilor Omului prevede că buna guvernare, ceea ce înseamnă și obligația statului, a autorităților naționale, inclusiv jurisdicționale, include măsuri juridice, administrative care permit conviețuirea pașnică și constructivă de grup pe egalitate în demnitate și în drepturi pentru toți și care permite, astfel, pluralismul necesar pentru a permite persoanelor care aparțin diferitelor grupuri etnice, minorități naționale, să își păstreze identitatea și să își dezvolte identitatea.

Din acest punct de vedere, reclamanta are pe deplin legitimitatea interesului privat și public de a solicita instanței să se pronunțe cu privire la pretinsa încălcare a dreptului la demnitate (punctul 13 din sesizarea reclamantei formulată la CNCD și reținută ca obiect al acțiunii introductive de instanță în prezenta cauză), precum și a dreptului la nediscriminare.

Practica constantă a autorității administrativ jurisdicționale, pârâtul de ordin 1 – CNCD, precum și a instanțelor naționale privind mecanismul analizei încălcării dreptului la

discriminare, și prin aceasta, a dreptului la demnitate relevă necesitatea constatării cumulative, de către instanță, a următoarelor condiții:

- Să existe o manifestare, acțiune, faptă care poate afecta aceste drepturi;
- Prin această manifestare/acțiune/faptă să se realizeze o diferențiere;
- Să fie bazată pe un criteriu enumerat de art. 2 alin. 1 din O.G. nr. 137/2000;
- Să atingă, în mod concret, dreptul fundamental la nediscriminare și, prin acesta, la demnitate.

Prima condiție este una îndeplinită, în sensul în care postările publice ale pârâtului de ordin 2 și comentariile aferente au fost făcute, ele există și nu au fost negate inclusiv de pârâtul de ordin 2.

Cu privire la cea de a doua condiție, jurisprudența Curții Europene a Drepturilor Omului, indicată de altfel de reclamantă în sesizarea depusă la CNCD ca mecanism de analiză a posibilei încălcări a dreptului la nediscriminare, consacră faptul că diferența de tratament devine discriminare atunci când se induc distincții între situații analoge și comparabile fără ca acestea să se bazeze pe o justificare rezonabilă și obiectivă.

Sens în care Curtea Europeană a Drepturilor Omului apreciază, în jurisprudența sa, că autoritățile naționale, inclusiv instanțele jurisdicționale naționale, **dispun de o anumită marjă de apreciere** pentru a determina dacă și în ce măsură diferențele între situații analoge sau comparabile sunt de natură să justifice distincțiile de tratament juridic aplicate.

Astfel, instanța constată că și această a doua condiție este îndeplinită, așa cum se va dezvolta mai jos, în sensul în care afirmațiile din postările pârâtului de ordin 2 și comentariile la aceste postări au în vedere, în opinia reclamantei, diferențierea unor persoane din minoritatea națională maghiară din România. În ce măsură aceste afirmații au o bază factuală și pot fi considerate judecări de valoare, Curtea va analiza odată cu analiza necesarului echilibru între dreptul la nondiscriminare, pe care-l reclamă Fundația Szekler Monitor, și dreptul la liberă exprimare, pe care-l pretinde pârâtul de ordin 2.

În conexiune directă cu cea de a doua condiție, Curtea reține că și cea de **a treia condiție**, referitoare la unul din criteriile prevăzute de art. 2 alin. 1 din O.G. nr. 137/2000, este îndeplinită, în sensul în care obiectul prezentei cauze îl reprezintă tocmai stabilirea dacă există o discriminare bazată pe deosebire pe bază de etnie, limbă, religie, etc. prin acțiunile pârâtului de ordin 2.

Rămâne de analizat și de stabilit de către Curte dacă afirmațiile considerate denigratoare, degradante de către reclamantă, **ca a patra condiție**, pot fi considerate ca aducând atingere în mod concret a dreptului fundamental la nediscriminare și demnitate umană, astfel cum au fost afirmate de reclamantă în acțiunea introductivă de instanță și prin apărările formulate în fața Curții.

Dreptul la libertatea de exprimare afirmat de pârâtul Tîrnoveanu Mihai Sorin

Dreptul la liberă exprimare, ca drept fundamental al oricărei persoane, este garantat de Constituția României – art. 30 paragraf 1 – și de tratatele europene în materia drepturilor omului la care România este parte. Acestea din urmă fac parte din blocul de constituționalitate potrivit art. 20 par. 1 și 2 din Constituția României, în sensul în care dispozițiile constituționale în materia drepturilor fundamentale vor fi interpretate și aplicate în concordanță cu pactele și tratatele la care România este parte, iar în măsura în care există neconcordanțe, au prioritate reglementările internaționale, cu excepția cazului în care actul fundamental și legile interne conțin dispoziții mai favorabile.

Un ultim aspect mai trebuie subliniat, legat de dispozițiile constituționale: aplicarea cu prioritate a pactelor și tratatelor la care România este parte în materia drepturilor fundamentale are în vedere nu doar reglementarea propriu zisă a acestor tratate, ci și

jurisprudența instanțelor internaționale, garante ale acestor tratate: Curtea Europeană a Drepturilor Omului, Curtea Uniunii Europene de Justiție prin deciziile pe care le adoptă în această materie, jurisprudență pe care Curtea o va avea în vedere la analiza celor două drepturi fundamentale în discuție.

Art. 11 din Carta Drepturilor Fundamentale ale UE, care este similar ca și conținut cu dreptul prevăzut de Convenția Europeană a Drepturilor Omului, prevede dreptul la libera exprimare pentru orice persoană și care are trei componente esențiale:

- Libertatea de a avea o opinie;
- Libertatea de a comunica sau a primi informații sau idei și informații și
- Neamestecul autorităților statului în manifestarea celorlalte două componente, respectiv libertatea de a avea o opinie și cea privind comunicarea sau primirea de informații sau idei.

În plus, Curtea reține că o condiție premisă a existenței și exercitării concrete a libertății de exprimare este aceea ca primirea sau comunicarea ideilor, informațiilor ori exprimarea opiniei să aibă caracter public, adică accesul să fie disponibil pentru un număr indeterminat de persoane ori cu intenția sau să fie apt de a ajunge la cunoștința publicului.

În concluzie, în cauza de față, pârâtului de ordin 2 îi este recunoscut și garantat dreptul de a-și exercita acest drept fundamental și, în consecință, are dreptul de a nu avea de suferit din cauza opiniilor sale, Curtea fiind deopotrivă obligată, odată cu recunoașterea dreptului fundamental la nediscriminare etnică și de protecția a minorităților naționale în contextul legal și reglementar mai sus arătat, să recunoască opiniile sociale, politice, științifice, istorice, morale și religioase astfel cum au fost afirmate de pârâtul de ordin 2, precum și ale persoanelor ce au postat comentarii pe site-urile de socializare deținute de pârât și de care este direct responsabil. Cu condiția ca aceste opinii să nu încalce dreptul la nediscriminare a unei persoane, grup de persoane sau unei comunități, inclusiv etnice.

De asemenea, Curtea trebuie să se asigure că prin soluționarea prezentei cauze și prin ingerința pe care ar presupune-o soluția dată în cauză cu privire la dreptul la liberă exprimare, pârâtului nu-i este afectată libertatea de a căuta și de a primi informații, și nici dreptul de a comunica informații și idei de orice natură, prin orice mijloace și independent de frontierele de stat.

Așa cum rezultă din probele administrate în cauză, aspect care nu a fost negat de nici una din părți, postările pârâtului de ordin 2 și comentariile aferente au caracter public datorită faptului că ele au fost vehiculate prin intermediul paginilor de socializare ale rețelei Facebook.

În acest sens, jurisprudența din România – Decizia nr. 4546/27 noiembrie a Înaltei Curți de Casație și Justiție, Secția de Contencios Administrativ și Fiscal – a statuat că Facebook este o rețea de socializare care prin natura sa este destinată accesului public/oricărui utilizator, pe de-o parte pentru că au acces la aceste mesaje un anumit număr de persoane și, pe de altă parte, mesajele au fost postate în mod evident cu intenția de a fi cunoscut de un număr de persoane nedeterminat (în mod direct a „prietenilor” și indirect a celor care au acces mijlocit prin posibilitatea de distribuire a acestor mesaje și altor persoane care nu sunt în mod direct utilizatori ai paginilor de Facebook ale pârâtului).

Echilibrul între exercitarea dreptului la libera exprimare și obligația de a nu discrimina

Cu privire la justul echilibru care trebuie să existe și pe care trebuie să-l analizeze între dreptul la nediscriminare și dreptul la liberă exprimare, Curtea reține că exercitarea acestui din urmă drept presupune cu necesitate îndatoriri și responsabilități pentru cel care uzează de acest drept.

Dreptul la liberă exprimare poate fi supus unor formalități, condiții, restrângeri sau sancțiuni prevăzute de lege, care constituie măsuri necesare, printre altele, într-o societate democratică, pentru securitatea națională, protecția reputației sau a drepturilor altora (paragraful 2 al art. 10 din Convenția Europeană a Drepturilor Omului).

De altfel, Constituția României interzice în mod expres, cu privire la libertatea de exprimare, ca prin exercitarea acesteia să fie defăimată țara și națiunea, îndemnul la război de agresiune, **la ură națională, rasială, de clasă sau religioasă, incitarea la discriminare**, la separatism teritorial sau la violență publică, precum și manifestările obscene, contrare bunelor moravuri (art. 30 par. 7).

Așa cum a consacrat jurisprudența CEDO cu privire la limitele dreptului la liberă exprimare (a se vedea *cauza Boldea împotriva României*, Hotărârea din 15 februarie 2007), protecția dreptului la liberă exprimare este valabilă nu numai pentru informațiile sau ideile primite favorabil sau considerate ca fiind inofensive sau indiferente, ci și pentru acelea care lovesc, șochează sau neliniștesc pentru că așa impun pluralismul, toleranța și spiritul de deschidere fără de care nu poate exista o societate democratică (paragraful 45).

Restricțiile pe care autoritățile naționale le poate impune cu privire la libertatea de exprimare, inclusiv prin intermediul jurisdicției naționale, trebuie să fie „necesare” în acord cu paragraful 10 alin. 2 din Convenție, ceea ce implică o „nevoie socială imperioasă” pentru a justifica ingerința statului, și anume de a justifica dacă o „restricție” este compatibilă cu libertatea de exprimare pe care o protejează art. 10 din Convenție.

Din această perspectivă, pentru a aprecia dacă este cazul ingerinței pe care să o realizeze Curtea, prin constatarea unei posibile discriminări datorate mesajelor postate pe Facebook de pârâțul Tîrnoveanu Mihai Sorin și comentariile aferente, instanța constată că potrivit art. 2 alin. 1 din O.G. nr. 137/2000 trebuie să analizeze discriminarea în succesiune celor două „etape” indicate de legiuitor:

1. Dacă există, ca urmare a faptelor pârâțului (postarea mesajelor și permiterea unor comentarii la limita unui limbaj civilizat), cerința indicată de legiuitor, anume, dacă ca urmare a acestor fapte s-a realizat o deosebire, o excludere, restricție sau preferință, pe bază de naționalitate, etnie, limbă, religie a etniei maghiare, după cum pretinde reclamanta;
2. Și dacă deosebirea, excluderea, restricția sau preferința a avut ca scop sau ca efect restrângerea, înlăturarea recunoașterii, folosinței sau exercitării, în condiții de egalitate, a drepturilor omului și a libertăților fundamentale sau a drepturilor recunoscute de lege, în domeniul politic, economic, social și cultural sau în orice alte domenii ale vieții publice.

În analiza pe care o va face în cauza de față cu privire la îndeplinirea condițiilor prevăzute de legiuitor a celor două „etape”, Curtea va avea în vedere că jurisprudența constantă a CEDO care arată că prin discriminare se înțelege un tratament diferențiat al persoanelor aflate în situații comparabile, fără a exista o justificare obiectivă și rezonabilă și, în mod specific, ca interpretarea acestui tratament diferit pe bază de origine etnică, de religie să fie realizată de Curte într-o manieră strictă.

Legiuitorul, de asemenea, explică în ce constau faptele ce conduc la constatarea discriminării (art. 15 din OG nr. 137/2000):

- comportamentul reclamat să aibă loc în public;
- să fie îndreptat împotriva unei persoane, unui grup de persoane sau unei comunități,
- comportamentul să fie legat de apartenența persoanei, grupului sau comunității la o anumită rasă, naționalitate, etnie, religie,

- să aibă ca scop sau să vizeze atingerea demnității ori crearea unei atmosfere de intimidare, ostile, degradante, umilitoare sau ofensatoare.

În cauza de față, așa cum deja s-a arătat anterior, postările pârâtului Tîrnoveanu Mihai Sorin și comentariile aferente sunt publice întrucât sunt postate pe paginile de Facebook pe care le gestionează.

În ce privește celelalte criterii indicate de legiuitor, Curtea urmează să analizeze fiecare postare și comentariile aferente în parte și să aprecieze dacă este îndreptat împotriva unei persoane, unui grup de persoane sau unei comunități, dacă, pe de-o parte, aceste postări și comentarii, de care pârâtul Tîrnoveanu este responsabil, sunt legate de apartenența persoanei, grupului sau comunității la o anumită etnie și, pe de altă parte, au avut ca scop atingerea demnității ori crearea unei atmosfere ostile, degradante, umilitoare sau ofensatoare, după cum pretinde reclamanta.

Totodată, în analiza acestor afirmații, Curtea va avea în vedere întregul context în care acestea au fost făcute, fiind necesară a fi luată în considerare, după cum Curtea Europeană a Drepturilor Omului s-a exprimat în nenumărate rânduri (a se vedea paragraful 126 din *cauza Morice contra Franței*, Hotărârea Marii Camere din 12 mai 2015, cererea nr. 29369/10) din punct de vedere probatoriu, a distincției între afirmațiile/declarațiile pârâtului de ordin 2 referitoare la fapte și cele referitoare la judecăți de valoare. Astfel, cum a indicat și Curtea Europeană, existența faptelor poate fi demonstrată, în timp ce adevărul unor judecăți de valoare nu poate fi dovedit, acestea din urmă fiind imposibil de îndeplinit și, astfel, cerința dovedirii lor ar încălca însăși substanța libertății de opinie. Însă, și în cazul judecăților de valoare este necesar a se constata o „bază faptică” suficientă pentru afirmația contestată de reclamantă în prezenta cauză și doar în măsura în care nu există „baza faptică”, respectiva judecată de valoare se poate dovedi excesivă.

De aceea, contextul, ansamblul circumstanțelor cauzei și tonul general al postărilor pârâtului și comentariilor aferente, inclusiv în măsura în care, după cum s-a arătat anterior, afirmațiile aparent „lovesc, șochează sau neliniștesc pentru că așa impun pluralismul, toleranța și spiritul de deschidere fără de care nu poate exista o societate democratică”, vor fi raportate la această distincție. Totodată, după cum Curtea Europeană a reținut în aceeași hotărâre (paragraful 126, *Morice contra Franței*), instanța va ține cont dacă afirmațiile obiect al pretensei discriminări se referă la chestiuni de interes public, caz în care ele vor fi considerate mai degrabă judecăți de valoare decât afirmații bazate pe fapte.

Nu în ultimul rând, Curtea va avea în vedere și faptul că pârâtul Tîrnoveanu Mihai Sorin nu are o funcție și nu reprezintă o instituție publică, ci este un simplu particular, care își exprimă public anumite opinii. Este adevărat că art. 15 din O.G. nr. 137/2000 nu face distincție cu privire la actele și faptele de discriminare dacă persoana ce comite aceste fapte este un simplu particular sau o persoană cu responsabilitate publică, însă în contextul dat, această circumstanță poate fi luată în considerare de Curte ca fiind un element ce permite un grad mai mare de libertate de exprimare pentru pârât, ca simplu particular, decât a unei persoane cu responsabilitate publică. Asta nu înseamnă că instanța nu va analiza dacă afirmațiile de pârât făcute au fost sau nu de natură să aibă efectul la care se referă art. 2 alin. 1 din O.G. nr. 137/2000. Este adevărat, în egală măsură, că este important și efectul concret pe care îl au afirmațiile pârâtului, dacă postările sale sunt urmărite de un număr important de persoane și dacă conținutul lor incită la ură împotriva unor persoane sau a unei etnii.

Așadar, după cum s-a precizat, obiectul sesizării reclamantei făcute la CNCD, care este și obiectul prezentei cauze aflate în primul ciclu procesual, îl reprezintă o serie de postări pe cele două pagini Facebook. Conținutul lor se află în cele 14 anexe depuse alături de sesizare (filele 134 – 186 vol. I dosar instanță) și reprezintă capturi ale postărilor publice ale pârâtului de ordin 2, precum și a unor comentarii la aceste postări făcute de diverși „cititori”:

1. - la data de 7 februarie 2019, pârâtul postează un text denumit „teritoriul” în care-și exprimă propria viziune despre ce înseamnă „teritoriu național” (f. 134) numindu-l ca fiind unul de origine divină și ca fiind unul al Neamului Românesc și pentru care celelalte etnii alcătuiesc o statistică dintr-o unitate administrativă ce nu generează și definirea identitară. În continuare, pârâtul face o paralelă a unei camere dintr-o casă unde se află mai mulți musafiri, situație din care nu se poate trage concluzia, pretinde pârâtul, că acea cameră nu ar mai aparține casei.
Acest text reclamanta îl percepe ca având un conținut nazist, exclusivist, de superioritate a etniei române, celelalte etnii fiind „musafiri”.
O astfel de retorică pe care o folosește pârâtul, ce reprezintă o viziune personală asupra teritoriului național, și a cărei vădit anacronism istoric nu-i revine instanței să o analizeze, Curtea reține că nu poate conduce, din partea unui observator rezonabil, că ar avea un caracter de excluziune a unei etnii sau de incitare la ură împotriva acestei etnii. Curtea acceptă că sentimentele, emoțiile unor reprezentanți ai etniei maghiare pot fi lezate de astfel de afirmații făcute de o persoană de etnie română, însă Curtea, în cazul de față, constată că pârâtul a avut o simplă opinie, care se constituie într-o judecată de valoare proprie cu privire la o sintagmă și care, așa cum a fost formulată, nu poate să genereze din partea comunității majoritare sentimente de ostilitate sau de excludere a unei minorități etnice.
2. - pe data de 16 martie pârâtul publică un alt text sub titlul „Nu uit, nu iert” (f. 135). În text reclamantul face aprecieri personale cu privire la „cei” care au schimbat românii din satul Vârghiș limba, religia, etc. Se referă, de asemenea, la „cei” care au ucis generații de români.
Reclamanta arată că acest text este o incitare la ură împotriva etniei maghiare prin afirmații neadevărate despre comuna Vârghiș.
În apărare pârâtul a depus o serie de înscrisuri (f. 2 – 80 vol. II dosar) ce reprezintă o serie de studii realizate fie în perioada interbelică, fie rapoarte parlamentare și studii realizate după anul 1989.
Nici în această situație nu-i revine Curții să analizeze afirmațiile pârâtului dacă au o minimă acoperire științifică. De altfel, sugestia pârâtului, prin înscrisurile depuse la dosar, că procesul de maghiarizare a românii din Harghita și Covasna a avut loc și, prin aceasta, să se demonstreze că afirmațiile din postare ar avea justificare faptică, nu pot fi percepute, din nou, decât a fi exprimarea unei opinii cu o „bază faptică” pe care pârâtul înțelege să o facă.
Curtea reține, pe de o parte, că această problemă pe care o invocă pârâtul nu este azi o temă de dezbatere generală pentru societate și în care astfel de afirmații să fie de natură să fie percepute ca un discurs de excludere sau ură a etniei maghiare. Pe de altă parte, Curtea constată că pârâtul s-a referit în mai multe rânduri la „cei” care ar fi contribuit la procesul de alungare a românii sau maghiarizare din teritoriile de baștină, despre care acesta vorbește. Or, este evident faptul că pârâtul nu culpabilizează întreaga etnie maghiară, ci se referă la anumite persoane, fără însă să le identifice sau nominalizeze.
3. - la data de 18 martie, pârâtul a postat un citat din publicistica lui Mihai Eminescu (f. 136), citatul făcând referire la maghiari ca la „un palat al minciunii” și că „sub zdreanța de purpură ce o pun ei pe profunda lor mizerie ... și cum toată viața lor publică e o parodie”. Pârâtul a făcut un scurt comentariu: „articolul pentru care Eminescu a fost căutat de organele maghiare”.

Despre această postare reclamanta spune că Mihai Eminescu a avut o publicistică în general exagerat naționalistă și, în multe cazuri, antisemită, iar prin citatul respectiv se fac afirmații denigratoare despre maghiari, cu unicul scop de a denigra, jigni.

În cazul de față, Curtea reține că nu-i revine în nici un caz sarcina să aprecieze dacă un scriitor național a avut sau nu o publicistică „exagerat naționalistă” sau antisemită, pe de-o parte, și, pe de altă parte, Curtea constată că nu are cum să se pronunțe, în prezenta cauză, asupra acestui citat dacă reprezintă în sine un act de discriminare, ținând cont că a fost scris într-o anumită epocă în care criteriile de apreciere a unor astfel de texte erau cu totul altele decât cele ale societății de azi în care drepturile fundamentale ale omului și respectarea lor reprezintă un pilon esențial al statului de drept.

Ceea ce poate analiza, însă, este dacă postarea de către pârât a acestui citat a fost de natură să fie perceput de un terț, de un observator rezonabil, ca o instigare la ură naționalist șovină. Așa cum s-a menționat anterior, pârâtul contextualizează citatul ca fiind cel care ar fi făcut ca organele maghiare „să-l caute”. Deplasarea de sens, prin acest comentariu, arată că nu etnia maghiară era culpabilizată de pârât, ci „organele maghiare”. Cât despre gestul de a publica un text scris cu peste 100 de ani în urmă, din nou Curtea acceptă că poate fi perceput de comunitatea maghiară ca având un conținut ofensator, însă instanța remarcă că acest text nu este scris de pârât și nici nu este însoțit de un comentariu jignitor la adresa comunității maghiare, ci doar se constituie într-o comunicare de „informații sau idei”, chiar dacă șocantă, aflată în marginea de apreciere admisibilă pe care Curtea Europeană o apreciază că poate fi permisă și că o posibilă ingerință a autorităților naționale nu ar fi „necesară”. Cu atât mai mult cu cât modul și contextul în care a fost publicat citatul nu este unul de natură să instige la ură etnică.

4., 5., 6. - la datele de 1 aprilie și 19 aprilie pârâtul a postat două mesaje legate de proiectul de lege ce, la acea dată, era dezbătut în Parlament (f. 138, 142), însoțit de mai multe comentarii ale unor „prieteni”/urmăritori ai postărilor pârâtului (f. 139 - 141, 143 - 145). În aceste postări pârâtul susține că prin acest proiect de lege, partidul de guvernământ, cu majoritate parlamentară la acea dată, își dorește ca limba maghiară să devină a doua limbă oficială, situație în care, apreciază pârâtul, angajații români vor fi înlocuiți cu etnici maghiari pe filiera politică a altei organizații politice, UDMR și că autonomia teritorială va deveni realitate.

Cu referire la același act normativ, la data de 20 mai pârâtul a postat un mesaj prin care își exprimă opinia negativă cu privire la adoptarea aceluiași act normativ, Codul administrativ cu privire la faptul că politicienii maghiari și români „trădători” îi obligă pe români să învețe limba maghiară. În context, face referire și la traumele maghiarizării românilor de după Dictatul de la Viena din anul 1940 și afirmă că după anul 1989 extremiștii maghiari au izgonit mii de români din județele Harghita și Covasna.

Comentariile ce însoțesc primele două mesaje sunt, în general făcute pe un ton civilizată, dar sunt și câteva dintre ele aflate la limita bunului simț, dincolo de un limbaj civilizată, comentarii de care este responsabil, fără îndoială, pârâtul.

Reclamanta susține că postările pârâtului sunt neadevărate și că incită împotriva maghiarilor, dar și a politicienilor „trădători”. A treia postare, în opinia reclamantei, stigmatizează comunitatea maghiară la modul general prin faptul că o acuză de maghiarizarea forțată a românilor.

Cu privire la cele susținute de pârât în cele trei postări, referitoare la proiectul de lege al Codului administrativ și adoptarea lui prin ordonanță de urgență, Curtea constată că în chiar măsura în care exagerările pârâtului sunt evidente (românii vor fi forțați să

învețe limba maghiară, funcționarii români vor fi înlocuiți de cei de etnie maghiară pe filieră politică, că se dă autonomie Ardealului, etc.), la vremea la care proiectul se dezbătea în Parlamentul României tema era una de interes general, mulți politicieni, formatori de opinie, cetățeni simpli, cum este și pârâtul, s-au exprimat pro și contra acestui proiect de lege. Evident, au fost și critici la adresa unor politicieni, pe un ton mai violent decât cel obișnuit, însă, afirmațiile pârâtului au vizat o problemă de interes public și, dat fiind contextul general de dezbatere publică, nu a fost de natură discriminatorie la adresa politicienilor criticați de pârât. Cu atât mai mult cu cât marja de apreciere a criticii admisibile în cazul unor politicieni vizați și în legătură cu deciziile pe care le iau aceștia în această calitate sunt mult mai largi, tocmai pentru că astfel de dezbateri sunt esențiale într-o societate democratică, iar oamenii politici trebuie să accepte criticile legate de deciziile pe care le iau, chiar dacă aceste critici sunt mai dure, mai aspre. Pe cale de consecință, Curtea reține că nu sunt îndeplinite condițiile de a fi considerate aceste mesaje ca fiind de natură discriminatorie, mai ales că politicienii în cauză nu au contestat caracterul pretins discriminatoriu al mesajelor pârâtului.

În ce privește afirmațiile făcute de pârât cu privire la „maghiarizarea” românilor în timpul cât a durat Dictatul de la Viena și „alungarea” lor din județele Harghita și Covasna, este de observat că acesta nu culpabilizează etnia maghiară, ci cei care au făcut posibil Dictatul și „extremiștii maghiari”. Astfel, particularizând cu privire la anumite persoane susținerile sale, mesajele pârâtului nu sunt de natură să conducă la instigare și incitare etnică, afirmațiile pârâtului nefiind îndreptate împotriva comunității maghiare.

În final, cu privire la unele comentarii făcute de cititori ai mesajelor pârâtului, reclamanta susține că aceștia au fost induși în eroare de pârât, indignându-se, și unii dintre ei au făcut comentarii discriminatorii, degradante și de ură la adresa maghiarilor. Într-adevăr, **Curtea constată că anumite comentarii sunt clișee naționalist – șovine, pe care pârâtul, ca responsabil direct de găzduirea acestor comentarii, ar fi trebuit să le cenzureze** pentru a păstra un climat de discuții publice decente, argumentate. Însă, Curtea reține contextul general al acestor comentarii: marea majoritate au fost exprimări ale unor opinii făcute pe un ton civilizat, astfel că acele mesaje izolate nu se pot constitui în incitare la ură etnică.

7. la data de 22 mai 2019, pârâtul a postat un mesaj însoțit de mai multe fotografii reprezentând o clopotniță în stare de degradare și o piatră de mormânt, despre care pârâtul afirmă că numele de piatră sunt nume maghiarizate (f. 148).

Acest mesaj este însoțit de comentarii ale unor urmăritori ai textelor postate de pârât (f. 149 – 150).

Față de acest mesaj, reclamanta arată că pârâtul susține că românii sunt persecutați de maghiari chiar și după moarte, iar unii comentatori își proiectează ura lor față de maghiari prin afirmațiile că maghiarii urăsc românii, reclamanta consemnând și un comentariu care propagă ura interconfesională la adresa catolicilor.

Curtea reține că mesajul pârâtului este o judecată de valoare a cărei ”bază faptică” este incertă și nici suficientă pentru a face afirmația una credibilă. Chiar și în această ipoteză, instanța constată că mesajul nu este unul de natură să propage, să instige la ură etnică împotriva maghiarilor. Afirmația este eliptică, fără o concretizare anume cu privire la faptul că etnia maghiară sau anumite persoane din această etnie au purces la pretinsa maghiarizare a persoanelor a căror nume apare pe piatra funerară.

În schimb, comentariile ce însoțesc mesajul pârâtului sunt generalizări care nu au o bază faptică și se referă, de data aceasta, la etnia maghiară. Curtea arată, din nou, că responsabil direct de aceste comentarii, în măsura în care nu le-a cenzurat și nu a cerut

o comportare decentă a celor care au postat comentariile, este pârâtul. Însă, ceea ce trebuie să analizeze instanța este dacă prin aceste comentarii, pe care pârâtul a permis să fie postate pe pagina sa publică de Facebook, sunt de natură să încalce dreptul fundamental la nediscriminare a unei etnii, în cazul de față etnia maghiară: contextul în care au fost făcute, faptul că nu au fost urmate de consecințe concrete în ce privește efectele la care să conducă restrângerea drepturilor omului și a libertăților fundamentale ale cetățenilor de etnie maghiară, așa cum prevede art. 2 alin. 1 din O.G. nr. 137/2000, conduc la concluzia că nu sunt întrunite criteriile pentru a fi considerate ca fiind fapte de discriminare, în sensul dat de legiuitor, și care să atragă răspunderea contravențională la care face referire art. 15 din O.G. nr. 137/2000.

Dar, asta nu înseamnă că nu poate fi pusă în discuție o răspundere de natură civilă, dar care nu face obiectul prezentei cauze.

8. la data de 24 iunie pe pagina sa de Facebook pârâtul a postat un mesaj (f. 151) în care se relatează un eveniment petrecut în holul Casei de Cultură din orașul Gheorgheni și anume că o manifestare folk nu a putut avea loc într-o sală a Casei de Cultură datorită autorităților locale, evenimentul având loc în holul acesteia. În finalul textului pârâtul vorbește de „provocări”, fără să precizeze din partea cui ar veni aceste provocări.

Reclamanta, cu privire la acest mesaj, relatează evenimentul din perspectiva reprezentanților acesteia, în sensul că autoritățile locale nu sunt în culpă. După care afirmă că prin alegațiile sale pârâtul dă o tentă naționalistă întâmplării, sugerând că unghurii i-au discriminat pe români și că ar fi existat un plan dinainte făcut în acest sens.

Această relatare a pârâtului nu are o conotație discriminatorie, explică din perspectivă proprie cum s-a desfășurat evenimentul folk, la care nu a fost oricum prezent. Cu privire la „provocări”, nu rezultă clar la ce fel de provocări se referă pârâtul, în ce ar consta ele și nici cui ar aparține aceste provocări. În condițiile exprimării incomplete, eliptice a pârâtului, Curtea nu poate trage concluzia că o astfel de afirmație ar incita la ură etnică sau ar fi degradantă sau jignitoare pentru etnia maghiară.

9. la data de 24 iunie pârâtul postează un mesaj legat de pretinsa maghiarizare ce ar fi început din anul 1990 în sistemul de învățământ din județul Bacău. În sprijinul afirmației sale citează aproape integral un articol scris cu 8 ani în urmă într-un cotidian în care se indică detaliat cum a fost înființat un „sistem paralel de învățământ în limba maghiară” (f. 154 – 156).

Reclamanta arată că aceste afirmații conțin un amestec de fapte reale cu minciuni, sugerând, prin postarea articolului din cotidianul mai sus amintit, că ar fi fost înființate în secret școli ilegale de predare în limba maghiară, când de fapt în acele locații ale unor organizații neguvernamentale se desfășurau la acea vreme cursuri opționale de limba maghiară. În fapt, susține reclamanta, prin acest articol mai vechi, pârâtul are ca scop incitarea la ură și discriminare împotriva maghiarilor. Reclamanta arată că pârâtul a indus o percepție greșită, fapt care ar fi demonstrat de comentariile postate.

Analizând textul postat, Curtea constată că este vorba de un articol publicat într-un cotidian, scris de un jurnalist, cu 8 ani înainte. În acel articol se relatează fapte din perspectivă jurnalistică. Cu privire la acest articol, postarea acestuia pe o rețea publică de socializare nu poate conduce la ideea că scopul pârâtului a fost de a incita la ură etnică. Nici afirmația făcută de pârât la începutul mesajului, cu privire la maghiarizarea prin „sistemul paralel” de învățământ nu poate fi considerată ca incitare la ură etnică. În fapt, atât reprezentantul, cât și pârâtul au opinii diferite asupra unui eveniment relatat de un jurnalist, fără să existe vreo faptă de discriminare pe care să o comită prin emiterea opiniei de către pârât.

În ce privește comentariile ce însoțesc postarea pârâtului (f. 157 – 158), Curtea constată că nici unul din aceste comentarii nu este unul jignitor, degradant la adresa etniei maghiare, contrar susținerii reclamantei.

10., 11. la data de 27 iunie pârâtul postează un mesaj (f. 159) legat de cimitirul din Valea Uzului prin care consemnează faptul că o delegație a Ministerului Apărării din Ungaria urma să se deplaseze la cimitir. În acest context, pârâtul cere să li se explice celor din delegație că cele 600 de cruci ale soldaților maghiari căzuți pe câmpul de luptă în cel de-al doilea război mondial ar fi fost puse ilegal în anul 1994, iar crucile și monumentul dedicate soldaților români au fost distruse cu acea ocazie de către maghiari. Acest mesaj este însoțit de mai multe comentarii (f. 160 – 164) prin care cei care comentează își exprimă nedumerirea și indignarea față de această vizită. Unii dintre ei cer să fie dați afară (din țară) iredentiștii de la Budapesta, alții critică politicienii români că nu iau atitudine.

În data de 28 iunie (f. 165) pârâtul postează un mesaj în care îi acuză pe președinții consiliilor județene Harghita și Covasna de faptul că au organizat o contramanifestație cu prilejul zilei Eroilor, motiv pentru care pârâtul arată că a formulat o petiție organelor în drept. **Mai mulți cititori ai mesajului au postat o serie de mesaje cu conținut jignitor la adresa unor reprezentanți locali de etnie maghiară, dar și la adresa etniei maghiare.**

Reclamanta susține că pârâtul prezintă deformat realitatea, în condițiile în care la cimitir urma să se deplaseze o delegație comună ale celor două ministere ale apărării din Ungaria și România. Se referă și la comentariile cititorilor, făcute ca reacție la mesajul pârâtului și care nu au fost cenzurate de acesta, aceste comentarii fiind, în opinia reclamantei, degradante și jignitoare la adresa etniei maghiare.

Curtea, cu privire la mesajul și comentariile amintite anterior, reține că în vara anului 2019 a avut loc o intensă dezbateră pe marginea cimitirului din Valea Uzului. Au avut loc mai multe manifestații ale unor etnici români și maghiari ce revendicau locația cimitirului, precum și față de modul în care au fost amplasate crucile soldaților maghiari și români căzuți pe câmpul de luptă.

În acest context, al unei dezbateri generalizate la nivel național, dar și cu implicații internaționale, pârâtul a postat mesajul mai sus amintit. Din acest mesaj nu rezultă în nici un fel vreo afirmație defăimătoare, degradantă la adresa etniei maghiare sau a reprezentanților Ministerului Apărării Naționale din Ungaria, ci doar se amintește că aceștia se vor deplasa în Valea Uzului și își exprimă opinia cu privire la numărul de cruci ale soldaților români. Comentariile postate pe pagina pârâtului sunt în același context al dezbaterii publice, tonul general al acestora fiind unul civilizat, chiar dacă denotă indignarea cu privire la prezența unor reprezentanți ai Ungariei și critică lipsa de atitudine a politicienilor români.

De altfel, reclamanta nu indică în mod concret în ce ar consta afirmațiile defăimătoare și care ar incita la ură etnică care să fie conținute în mesajul pârâtului. Iar în ce privește comentariile, Curtea constată că acestea se înscriu în marja libertății de exprimare permisă oricărei persoane de a critica anumiți politicieni, nefiind îndreptate împotriva etniei maghiare.

Faptul că reclamanta are o opinie diferită cu privire la cimitirul din Valea Uzului și a numărului de cruci din acest cimitir față de pârât nu poate fi sub nici o formă conduce la ideea că pârâtul ar fi comis o faptă de discriminare.

Cu privire la mesajul din 28 iunie, legat tot de Valea Uzului, însă de o contramanifestație pe care ar fi organizat-o anumiți reprezentanți locali, din conținutul mesajului nu rezultă vreo conotație defăimătoare, de incitare la ură în legătură cu etnia reprezentanților locali, politicieni, și nici cu privire la etnia maghiară. Chiar

neadevărate dacă ar fi afirmațiile pârâtului, ele se referă la o posibilă conduită a unor politicieni, legat de o dezbatere publică, astfel că marja libertății de exprimare este una mult mai largă care nu necesită, din partea autorităților, o ingerință nejustificată.

În schimb, comentariile jignitoare făcute de unii comentatori ca urmare a postării mesajului de către pârât, acesta din urmă este direct răspunzător pentru jignirile făcute.

Însă, în contextul dezbaterii generalizate de la acea vreme, Curtea reține că aceste comentarii, modul în care ele au putut fi percepute de un observator rezonabil chiar dacă le-ar fi perceput ca fiind jignitoare, nu ar fi de natură să incite la ură etnică. Mai degrabă arată un comportament al celor ce au postat acele comentarii la limita limbajului civilizat și rațional, într-o societate în care respectul reciproc ar trebui să constituie un element important al conviețuirii sociale, multietnice. Este adevărat că de aceste comentarii se face răspunzător în mod direct pârâtul, însă Curtea nu consideră că răspunderea este una specifică încălcării dreptului la nediscriminare, care se sancționează contravențional potrivit O.G. nr. 137/2000, ci, eventual, poate fi temei pentru alt tip de răspundere civilă.

12., 13. Pârâtul postează 2 zile la rând, în perioada 29-30 iunie 2019 (f. 168, 170), mesaje pe pagina sa de Facebook legat de un proces civil ce are ca obiect revendicarea Cheilor Biczului, aflate la limita județelor Neamț și Harghita. În acest context, pârâtul îl face răspunzător pe președintele consiliului județean Harghita. În același timp, susține că planul liderilor structurilor maghiare este obținerea autonomiei maghiare teritoriale pe criterii etnice.

Este de observat, în primul rând, că pârâtul indică cine ar fi răspunzători de situația creată în legătură cu Cheile Biczului și că aceștia, susține pârâtul, au un plan de autonomie teritorială. Este adevărat că afirmațiile pârâtului nu au nici un suport factual, este doar o opinie a acestuia. Nici măcar nu poate fi considerată a fi o judecată de valoare. Însă, în al doilea rând, Curtea constată că aceste afirmații nu privesc minoritatea maghiară sau parte a minorității maghiare, ci unii lideri, politicieni locali. Motiv pentru care Curtea consideră opinia pârâtului ca beneficiind de o marjă largă de apreciere în sensul că nu este necesară o ingerință pentru restrângerea acestui drept. În al treilea rând, „liderii structurilor maghiare” nu s-au considerat discriminați de postarea pârâtului.

În ce privește unele comentarii, unele sunt exprimate într-un limbaj suburban, de care este direct răspunzător pârâtul.

Însă, în contextul obiectului prezentei cauze, nu pot fi considerate ca fiind de natură să incite la ură, în raport și de modul în care insultele au fost scrise de către doi dintre comentatori și lipsa de reacție a celorlalți la aceste comentarii. Din nou, Curtea apreciază că nu poate fi antrenată răspunderea pârâtului specifică discriminării.

14. la data de 15 iulie pârâtul a postat un mesaj mai lung (f. 175), intitulat „STOP Ungaria în România” și în care anunța organizarea unui miting în fața sediului Guvernului din București. După care se lansează în acuzații la adresa organizației politice UDMR, dar și cu referire la faptul că în județele Harghita și Covasna în consiliile locale și la conferințele de presă se vorbește doar în limba maghiară, că angajații din autoritățile locale din acele județe nu știu limba română. Pentru toate aceste pretinse fapte s-ar face vinovată organizația politică UDMR, care-și dorește maghiarizarea românilor, inclusiv a morților români din cimitire.

Acest mesaj a fost urmat de o serie de comentarii (f. 176 – 186), marea majoritate dintre cei care comentează exprimându-și opinia și indignarea pe un ton și într-un limbaj civilizat, chiar dacă critică în special organizația politică UDMR.

Reclamanta consideră că acest mesaj conține, din nou, un șir lung de acuzații fără vreun temei, cu scopul de a incita comentarii la ură etnică, care nu întârzie să posteze comentarii xenofobe.

Curtea reține și în situația de față că pârâtul nu culpabilizează etnia maghiară, ci o anumită organizație politică și reprezentanți ai acesteia. Pentru rațiunile arătate în celelalte situații, Curtea constată că nu a fost încălcat dreptul la nediscriminare al etniei maghiare, contrar susținerii reclamantei.

În ce privește comentariile, așa cum deja a arătat, Curtea constată că acestea marea lor majoritate sunt într-un limbaj civilizată, chiar dacă în termeni mai aspri la adresa unor politicieni. În legătură cu **acele comentarii, puține, jignitoare**, Curtea își menține argumentul că nu pot fi considerate ca fapte discriminatorii, deși pârâtul se face direct răspunzător că nu a cenzurat aceste comentarii.

În raport cu elementele de fapt mai sus prezentate, Curtea constată că pârâtul Tîrnoveanu Mihai Sorin a postat o serie de mesaje pe un site de socializare care are caracter public (Facebook), mesaje care au reflectat opinia și viziunea proprie, subiectivă asupra unor evenimente dezbătute public în anul 2019. Aceste postări nu au fost direcționate înspre un grup de persoane determinate din punct de vedere etnic sau spre etnia maghiară în întregul ei, ci au vizat, cu mici excepții, unii politicieni de la nivel național sau local, români sau maghiari, criticați în legătură cu anumite acțiuni sau inacțiuni ale acestora.

Chiar dacă subiectele abordate în mesajele sale de către pârât pot fi de natură să lezeze sentimente și emoții ale unor membri ai etniei maghiare, legitime și firești de altfel în raport cu apartenența acestora la națiunea maghiară, la istoria, limba și confesiunile religioase ale acestei națiuni, contextul în care pârâtul s-a exprimat, tonul și limbajul folosit nu au fost de natură să discrimineze. Deși unele remarci ale pârâtului ar putea fi privite drept dure, ele se constituie în „judecăți de valoare” proprii ale pârâtului și, chiar dacă uneori valoarea lor științifică sau faptică sunt discutabile, acestea se înscriu ca partea a unei dezbateri asupra unei chestiuni de interes public ce a făcut obiectul unei mediatizări, uneori, ample și care au suscitat din partea multor persoane păreri pro și contra.

Astfel, dată fiind și condiția de simplu particular, faptul că mesajele sale au fost recepționate în general de cititorii paginilor sale de Facebook fără a avea efecte negative, de declanșare a unor manifestări de ură etnică și nici nu au fost de natură să declanșeze astfel de manifestări, aceste mesaje se înscriu în categoria permisă a libertății de exprimare prevăzută de art. 10 din Convenția Europeană a Drepturilor și Libertăților Omului.

Chiar dacă unele informații sau idei cuprinse în mesajele postate public de pârâtul Tîrnoveanu Mihai Sorin ar putea fi considerate șocante pentru un anumit segment al populației din România, participarea la dezbaterile publice din partea oricărei persoane, inclusiv pârâtul, ține de societatea democratică ce presupune pluralism, toleranță. Dimpotrivă, o constatare a existenței unui dezechilibru între libertatea de exprimare și dreptul la nediscriminare, pe care reclamanta îl afirmă, în sensul în care Curtea ar constata o încălcare a dreptului la nediscriminare, ar putea fi privită ca o ingerință disproporționată în dreptul pârâtului de a-și folosi libertatea de expresie care nu ar fi „necesară într-o societate democratică” în sensul paragrafului 2 al art. 10 din Convenția Europeană a Drepturilor Omului.

În ce privește comentariile postate de unii cititori ai paginilor de Facebook, ca urmare a mesajelor sale publice, așa cum s-a arătat de mai multe ori de către instanță, parte din ele exprimate într-un limbaj ofensator, jignitor și chiar suburban la adresa etniei maghiare, Curtea reține că responsabilitatea pentru acestea, revine în mod direct pârâtului Tîrnoveanu Mihai Sorin. Însă, pentru rațiunile și argumentele indicate de Curte în legătură cu fiecare postare și comentariile aferente, instanța reia susținerea bazată pe conținutul acestor comentarii și pe

efectele ce le-au avut în mod concret, în sensul că nu au fost de natură să incite la ură împotriva etniei maghiare, și că răspunderea nu este cea una specifică obiectului prezentei cauze, contravențională în sensul art. 15 din O.G. nr. 137/2000, ci, eventual, poate face obiectul analizei unui alt tip de răspundere civilă.

Pe cale de consecință, Curtea, în temeiul art. 424 alin. 1 Cod procedură civilă, va respinge ca neîntemeiată cererea de chemare în judecată formulată de reclamanta FUNDAȚIA SZEKLER MONITOR în contradictoriu cu pârâțul TÎRNOVEANU MIHAI SORIN.

**PENTRU ACESTE MOTIVE,
ÎN NUMELE LEGII,
HOTĂRĂȘTE:**

Respinge cererea formulată de reclamanta FUNDAȚIA SZEKLER MONITOR, cu sediul în Gheorgheni, Piața Libertății nr. 22, jud. Harghita, în contradictoriu cu CONSILIUL NAȚIONAL PENTRU COMBATerea DISCRIMINĂRII, cu sediul în București, Piața Valter Mărăcineanu nr. 1-3, sector 1 și MIHAI SORIN TÎRNOVEANU, domiciliat în Brașov, str. Liviu Cornel Babeș nr. 15, bl. 20, sc. C, ap. 1 jud. Brașov, ca neîntemeiată.

Cu drept de recurs în termen de 15 zile de la comunicare, recursul se va depune la Curtea de Apel Tg. Mureș.

Pronunțată prin punerea soluției la dispoziția părților de către grefa instanței, azi 28 octombrie 2020.

Președinte,
Nicolae Horatius Dumbravă

Grefier,
Viorica Mihalache

Red./Tehn.H.D.
5 exemplare
Data concept.28.12.2020
Data tehn.28.12.2020